

Передплата

на «РУСЛАНА» вивозять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з виплатою по субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми сердце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові по два дні крім неділей руских свят о 5½ год. по полудні.
Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» при ул. Осолінських ч. II. партер (фронт від ул. Тихої). Експедиційна місцевість в Агенції Соколовского в саажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.—

Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Пропамятне письмо львовского духовенства русско-народной партии къ митрополиту Андрею.

(Δ) Під таким нагсловком появило ся в 24. ч. «Галичанина» письмо підписане 25-ма священниками львівськими, котре они, як зазначає згадана часопись, вручили «на канунъ праздника Трехъ Святителей» Є. Е. Митрополитови гр. А. Шептицькому. І що до форми і що до змісту є се знаменна проява, котрій ми приневолени присвятити своєї помічнє з дзвеникарского і народного обовязку, лишачучи церковну сторону сего покликаним до того чинникам.

Передовсім зазначаємо, що письмо се написано язиком, яким паства підписаних там священників, ані взагалі нарід в Галичині і на Руси не говорить — т. є. м о с к о в с ь к и м о ю, язиком, яким доси священники до свого Архіпастиря не відзивали ся.

Згадане пропамятне письмо є жалобою на редакцію «Ниви» за поміщенє статі, в котрій редакція звертає бачність на православну пропаганду серед руского народа в Галичині (ми сю статью недавно перепечатали в цілости). Імена підписаних на тім письмі священників іодить ся навести in aeternam rei memoriam, тому подаємо їх вірно з Галичанина. Ось они: Александръ Бачинскій, канцлеръ митр. консисторіи, Іосифъ Кобылянскій, схоластикъ митр. консисторіи, Мартинъ Пакѣжъ, соборный крылошанинъ, Д-ръ Гавріилъ Крыжановскій, соборный крылошанинъ, д-ръ Іосифъ Мѣльницкій, соборный крылошанинъ, д-ръ Іосифъ Делькевич, почетный крылошанинъ, Іоаннъ Костецкій, професоръ гимнази, Михаилъ Куневич, эм. военный протоіерей, Василій Ст. Давидякъ, настоятель Успенскаго прихода, д-ръ Іосифъ Комарницкій, почетный крылошанинъ професоръ университета, Константинъ Ярымовичъ, настоятель Петро-Павловскаго прихода, Іоаннъ А. Давидович, настоятель Преображенскаго прихода, Богдан Бодянский, професоръ учит. семинари, д-ръ Титъ Мышковскій, проф. университета, Іоаннъ Алексевичъ, катихизъ, д-ръ Николай Нагорянский, военный куратъ, Владимиръ Гургула, сотрудникъ Успенской церкви, Артемій Авдыковичъ, душпастыръ карнаго заведенія, Владимиръ Сваричевскій, сотрудникъ Преображенской церкви, д-ръ Діонизій Дорожянский, професор гимнази, Айталь Билинкевичъ, приходникъ Знесеня, Андрей Вознякъ, катихизъ, Романъ О. Красицкій, сотрудникъ Успенской церкви, Теодоръ Костишинъ приходникъ Голоска, Петръ Пилипець, катихизъ. Жалуючи ся на редакцію «Ниви», котра вказувала на православну пропаганду в Галичині, названі священники признають: «Уже и теперь бываетъ у насъ пропаганда православия — мы не отрицаемъ этого и не отрицаемъ опасности, которая угрожаетъ нашей Церкви» і тут вказують на людей (не названих виразно), котрих провідною звяздою — «полное безвѣріе». Отсі нена-

звані мали би охоту повести наш нарід до повного безвѣрія, а православіє у них з двох злих лише менше зло. Нарід, запевняють підписані, не дасть ся повести до повного безвѣрія, гдє можливість заведеня народу в православіє не є вичлючена. Охоронити унію від сеї небезпеки можуть лише священники, що мають довіру у народу і тут вказують на Америку, де на їх погляд так довго переселенці держались унії, як довго мали звяз з священниками «русского покроя» в Галичині, а ксли та звяз перервала ся і они були віддані «всєцѣло духовному правленію не внушавшему имъ довіря» (значить під удраву епископа Ортиньского), стало громаднє відпаданє від унії щоденною появою. Паломництва до Почаєва і Києва приписують згадані священники головно духовним народоуведчю напруму. Грозять при тім, що агітатори тих паломництв будуть множити ся, а тільки відповіднє число «душпастирей русско-народной партии» могло би сему запобігти і тому вимагають, щоби до духовної семінарії принимано питомців москвофілів після ключа 36%, бо такий процент голосів упав при парлам. виборах на москвофільских послів! Колиж стане ся інакше, то се принесе «очень грозную опасность нашей св. Унии»!!

З доси наведених гадох пропамятного письма і з его форми бачимо, що підписані священники послугують ся м о с к о в с ь к и м о ю, проти чого ше бл. п. митрополит Литвиневич видѣв до душпастирів і катехитів рішучу остерогу, щоби уживали народної мови живої, якою говорить тут нарід.

Куди завели би руский нарід такі священники, на се маємо вже незбиті докази і приклади Попеля, Цирика, Дячана, Я. Головацкого, Наумовича і многих інших, котрі під покришкою культурної єдності Русинів з Москалями спершу відцурали ся рідної мови а відтак катол. церкви і перейшли там, де раді би наш нарід повести пропагатори паломництв до Почаєва, Києва і т. и. Численні приклади священників, що вийшли з Галичини до Америки і там перейшли на православіє та розвочали таку пропаганду між рускими переселенцями (як Крохмальний і т. п.) також можуть служити доказом, якою дорогою можуть повести такі священники наш нарід.

Прямо нечувана річ, щоби критерієм в приниманю питомців до духовної семінарії становило число голосів відданих при виборах на якусь партию і взагалі, щоби в духовенстві вводили якийсь політичний катастер. А вжеж погроза, з якою звертають ся підписані до свого Архієрея, є прямо безпримірна. Сим пропамятним письмом виставили собі підписані вельми сумне свідочтво, а мнине благороднє обуренє нагадує приповідку, удар в стіл а ножиці відозвуть ся!

Авторам „пропамятного письма“.

Даємо тут місце надісланій в тій справі статі і при сій нагоді пригадуємо, що з того табору і під тим самим проводом устроєно свого часу на зїзді духовенства в єв. Юрі проти пок. кардинала Сембратовича демонстрацію для підорваня его поваги, пилі ті самі люди з малими відміннями виступають проти Є. Е. Митрополита Шептицького в парі з Dziennik-ом Polsk-им, котрого напастям присвятамо наші замітки в слїдуючім числі.

Редакція.

Перед кількома днями передруковав «Руслан» статью о. Я. Л. з «Ниви» ч. з. «Православні затії в Галичині» з деякими замітками. Що статья «Ниви» могла заболіти декого з посеред москвофільського табору — се річ врозуміла і від двох неділей ходили по Львові вістки, що против неї появить ся «велика» контрдемонстрація в формі пропамятного письма, яке окрема депутация вручить Ексселенції Митрополитови. Ся «велика» подія звершила ся в пятницу, а депутация здобула ся супротив Ексс. Митрополита на таку «льольність», що рівночасно напечатала «пропамятне письмо» в 24 числі «Галичанина». Наші «ривні» уміють все до своєї «смирности» і «сыновской преданности» додати трохи терору. Оповіщенє «пропамятного письма» має бути відповідню на участь Ексселенції Митрополита в нарадах наших послів, на яких ухвалено протест против твореня російської народности в Галичині. Під пропамятним письмом підписало ся 25 священників, а між ними о. крил. Кобылянскій і др. Мільницкій, що з «русскимъ» табором не стояли ніколи в віякій звязи, а яких підписи на письмі, стилізованім в м о с к о в с ь к и й м о в і, викликають здивованє...

Автори пропамятного письма не перечать фактів поданих в статі «Ниви»; они навіть признають, що деякі обвинєня, підняті супротив москвофільського табору, «имѣютъ основаніє», они виступають лише против одного, що автор статі, о. Я. Л. підніс гѣдку, щоби супротив православних течій в Галичині бути обережнїшим в приниманю до духовної семінарії кандидатів з посеред москвофільської молодежи. Автори пропамятного письма вітрять в статі «Ниви» по старій привычї, «польську інтрагу» а при сій нагоді накидують ся на ректорат духовної семінарії, якого членів вважають «моральними» а часто «дѣйствительными» авторами статі. Рівночасно інсинуують автори членам ректорату «духъ надменности, гордости и нетерпимости», який будьтоби доводить до бойкоту «вспитанниковъ на-за ихъ возрѣній» і т. п. Автори певні, що «устраненіє изъ среди духовенства послѣдователей русско-народныхъ идей явилось бы прямо гибельнымъ для будущаго нашей Церкви», бо они однакові могли би здержати пропаганду православия, яка «уже и теперь бываетъ у насъ», а яку ведуть люди, котрим «вовсе нѣтъ никакого дѣла къ православию, у которыхъ путеводительная звѣзда — полное безвѣріе». Що лише священники, «послѣдователи русско-народныхъ идей» можуть успішно боронити унію, то доказом сего, по словам авторів, мало би бути те, що «какъ долго русскіє переселенцы въ Америкѣ сохраняли духовную связь съ своими душпастирями русскаго покроя, они оставались вѣрными унии...», но когда такая связь прекратилась, когда они были отдани всєцѣло духовному правленію, не внушавшему имъ довіря — массовое отпаденіє сдѣлалось дѣломъ почти повседневымъ». Після такої похвали для священників «русскаго покроя», автори домагають ся переведеня статистики, в яких приходив їздили паломники до Почаєва і Києва, чи священниками їх були народовці чи «русскіи» (така статистика була би справді дуже цікава) і жадають, щоби до семінарії принимано 36% кандидатів «русской» партии, «ибо при послѣднихъ выборахъ изъ русскихъ голосовъ пало 36% (завдяки гр. Поточкому) на ея кандида-

лов". Коли тепер діє ся инакше, то все те „когда то принесеть грозную опасность нашей св. Унії“. Підписані просять вкінці Ексц. Митрополита, щоби „очистил их честь“, щоби вислідив „чья рука руководить редакторами „Ниви“, хоть самі з гори твердять, що се „польска інтрига“, щоби велів „воспитателям младшаго клира положить въ основу воспитательной дѣятельности духа Христова“ і щоби подбав для „русской“ партії „о подспорье“ въ молодомъ клирѣ (36%).

Ми подали дуже точний звіт пропам'ятного письма, широкого на повні чотири шпальти „Галичанина“, та за те нечувано бідного в аргументації. Ще сумнішіє вражінє, як аргументація, викликають деякі підписи, від яких пічнемо. І так на третім місці стрічаємо підпис крил. Александра Бачинського, колишнього ректора духовної семінарії. Може о. крилошанинови жаль за часом его ректорства, коли в семінарії було поперх двох третин питомців „русского покроя“, може жаль за тими „ідеальними“ хвилями, коли ректорські двері обкидувано кубками, коли протегована „вареха“ доробляла ся на жолудках питомців грубого майна, що вистарчало на купно села, каменіці, вивіноване і образоване дїтїй за границею, — може о. крилошанинови жаль за ельдорадом, коли семінарицькі „чини“ з виїмкою „інфірмарників“ припадали виключно в участі питомцям-москвофілам, коли з духовної семінарії прогонювано на доноси товаришів москвофілів питомців народовців, коли питомці „русского покроя“ кидали безкарно з другого поверха фляшками на голови товаришів-народовців?... але ті часи вже безповоротно минули. Наша народна свідомість розвинула ся вже так широко, що москвофілська молодь була на вимертю і що доперва тепер за заграничні гроші починає ся по „русскихъ“ бурсах фабрикація яничарів, яких сам наріз зуміє відсунути від того, що єму свьате. Нині на місці протегованої „варехи“ достарчають харчу питомцям Сестри Служебницї і жалі на руйнованє здоровля молодих питомців устали. А нехай буде о. крилошанин певний, що ректорат духовної семінарії, зложеній з людей високої інтелігенції, взірцевих свьязчиків не дозволить на те, щоби питомців за їх перебвїдченя бойкотовано і в сїм напрямі питомці-народовці, памятаючи на їх високе призначенє, служби Богу, у всім будуть повинувати ся ректоратови. І чи справді о. крил. Бачинський, коли спокійно розгляне ся в минулих часах свого ректорства, буде міг спокійно відкликувати ся до Екс. Митрополита з просьбою, щоби „воспитатель младшаго клира положили въ основу воспитательной дѣятельности духа Христова“?

Сумно вражє також підпис о. Костецкого, що стоїть на чолі „Народного Дома“, а який дозволяв і брав участь в „вечеринкахъ“ присвячених памяті релігійного апостата і народного ренегата Наумовича, а устроюваних его бурсаками. Чи бурсаки, виховані в такім дусі поневїрки власної церкви, мають опісля становити сих 36% кандидатів до стану духовно-го? Бідна ти, уніятська Церква, коли такий нарібок готовить ся на твоїх пастирїв! Бідний ти, руский народе, коли твоїми провідниками мали би стати ті, що гордять і легковажать твоею рідною мовою! Красше було би також, як би між підписами не було прізвищ сих пан-отців, що по наших церквах підносили „многолѣтствія“ в честь московских, політичних комівояжерів. А сумно оно, дуже сумно, коли на ментора про „Духа Христова“ бере ся парох Голооска, о. Костишин, який за занедбуванє парохіальної школи має в Консисторії свою регістратуру, або коли між підписами бачимо прізвище о. Піліпца, що в сїм напрямі має також вже маленький досвід.

Що ректорат духовної семінарії не руководив ся партійними поглядами, то свідчить про те найкрасше факт, що місце учителя церковних обрядів для питомців одержав свьязчик „русского покроя“ о. Владимиръ Гургула, хоть були на сю посаду відповідні кандидати між народовцями. А однак і сей сан-отчик, який що тижня тричи бував в духовній семінарії і міг наочно приглянути ся житю питомців, не завагав ся підписати пропам'ятного письма. Чому о. Гургула, коли завважав національну негерпимість між питомцями, або брак „духа Христова“ між настоятелями, не звернув на се уваги ректорату? Сеж був его моральний обовязок! І чим на править він сю тяжку кривду заподіяну свьідомо людям, з якими він так часто стрічав ся? Чи дозволяє ему широка „русская етика“, оставити дальше на становищу учителя і клеветника молодежи, а рівночасно клеветника своїх добродїв.

У всіх культурних народів буває так, що

лише автор, навіть не редактор є одвічалним за статю. Під статією є початкові букви автора. Хто ним є, про те всі знають і він сам не випер ся її нігде. Треба дійсно шанувати сего чоловіка, що мав відвагу висловити свої погляди, хоть знав наперед, що стрінуть его за се докори і погрози. Знають его прізвище також підписані під пропам'ятним письмом отці. Однак виновником сеї статії они вважають ректорат духовної семінарії, бо їм усміхають ся в сні ті золоті, давно минулі часи, коли на чолі духовної семінарії стояли настоятелі „русского покроя“. Та чи совісна така боротьба, над сим повинні були автори пропам'ятного письма добре призадумати ся.

А тепер перейдім до аргументації пропам'ятного письма. Передовсім треба подякувати его авторам за те, що признали, що деякі обвинення статії „Ниви“ „имѣютъ основание“, шкода лише, що їх не виспеціалїзували. Подяка належить ся їм також за признає, що між „русскими“ є люди „полніи безвѣрія“, які ведуть наріз до православія, бо до недавна лише народовців пятавано „атеїстами“ і їм подібними епітетами. Колиж автори твердять, що лише свьязчик „русского покроя“, в силі боронити уніятської церкви, то ми нагадаємо їм деякі факти. Чи не відомо авторам пропам'ятного письма, яку страшну ролю відіграли галицькі свьязчикники „русского покроя“, Попелі, Цибики, Криніцькі, що переселили ся до Росії, нищити унію, необачні сего, що заженуть поверх триста тисяч нашого народа у польський табір? Чи забули автори на ролі о. Наумовича, на сї тяжкі шкоди, на які він наразив нашу церкву своїм переходом на вправославіє? А події в Америці, чи не виказують, що свьязчикники „русского покроя“ або мали там дуже погубний вплив і самі переходили на православіє та вели за собою переселенців, або не здобули собі ніякого впливу, коли не уміли здержати вірних від православної пропаганди, аранжованої царским рядом. Чим же тут хвалити ся? Що свьязчикникам „русского покроя“ не буде ніколи „внушати довѣрія“ владика, чи церковний достойняк не з їх партії, се річ загально звісна. Тому нищено в „Галичанині“ та інших москвофілських органах кард. Сембрато вича, єпископів перемиского, станиславівського і американського. Колиб отці, підписані на пропам'ятнім письмі хотіли вплинути на своє дневникарство, яке отверто і свьідомо ширить православіє і підтинає авторитет руских владик, то на сїм справа унії без сумнів зискала би. Як довго однак сего не вчинять, як довго в органі, що ширив православіє, будуть містити „пропам'ятное письмо“, так довго не повинні разити їх уший такі статії, як остання в „Ниви“.

Мірлянин.

Політичний огляд.

Заграниця.

Ледво англійський президент міністрів Asquith і Lloyd George вернули з відпочинку після виборчої кампанії, як розійшли ся вісти про перебилєне кабінету. Навіть деякі ліберальні часописи називають положенє кабінету поважним. Особливо уважно слїдять в Англії поведенє ірландського сторонництва націоналістів, яке здобуло собі в теперішнім положенні рішачоє становище. Як доносить бюро Райтера, провідник сего сторонництва Redmond заявив в Деблїні, що навіть крайна частина ліберальної печати узнала конечним, з огляду на прикре фінансове положенє правительства, заким має ся виступити проти вета лордів, передтим прийняти ухвалу бюджету, але Ірландія не може згодити ся на плян правительства, щоби питанє про вето лордів мало бути поладжене аж після прийнятя бюджету. Очевидно ся заява буде мала великий вплив на політичне положенє.

Італійському президентови міністрів Соннінови удало ся поконати в парламенті ту трудність, о яку розбив ся кабінет Джіоліттіого, а іменно скорим і гладким поладженем питаня свобідної морської плавби. Дальше він президент міністрів предлогу в справі утвореня міністерїї велїзниць і начерк закона в справі віддїлення міністерїї рільництва і лісництва від міністерїї публичних робіт. Заповів також начерк закона для попираня відбудови місцевостей, знищених зем-

летрусом 1908 р. Дальша предлога дотичила заснованя стоваришено-робітняного банку на взїдєствуючих вже н. пр. в Німеччині і Угорщині. Правительство задумє полішити закон о мешканях для людности, а також займе ся справою залїсненя. З огляду на заповідженє підвишенє пла буде зладжена максимальна і мінімальна тарифа. Міністер війни внесе предлогу в справі заведеня дволїтної служби військової в усіх родах оружя і в справі полішеня авансу. Що до маринарки, то має бути доповнена програма в справі фльоти, ухвалена парламентом. Одною з головніших предлог буде справа реформи народного шкільництва. Палата прислухувала ся з увагою програмі президента міністрів і висказала ему велике признає.

Галицький сойм.

Польске дневникарство і керманічі польскої політики безнастанно нарікали, що правительство замало дає часу галицькому сойму для поладоди важної законодавної роботи. Ми нераз вказували на се, що й в часі виміренім правительством, міг би сойм при добрій волі і пильности сповнити свою задачу. Але теперішня особливо сесія стає наглядним доказом байдужности галицьких сенаторів, що проявляє ся безнастанною недостакою комплета і накликуваня маршалка до ревної праці. В пятницю Kurjer Lw. в статі „Rozlążący się sejm“ влучно напаятнував байдужність більшости соймової, що добиває ся мандатів, а в часі сесії веде у Львові гуляще житє.

Докімченє 79. засїданя з четверга дня 10. лютого 1910.

Пос. Скварко зазначує, що оклик розбудженя і двигненя промислу в нашім краю є у нас від ряду літ. Промисл став в теперішних часах найголовнішим товчком не лиш економічного житя, але і суспільно-політичних змагань. Се підстава новочасного укладу суспільного і держав, чинник, що обновляє житє, достарчає доходів суспільностям, народам і державам. Під впливом промислу розвивають ся не лише міста, але й села, маючи з міст заробок і одержуючи від них культуру. Промисл розбуджує проворність і підприємчивість. Коли наш край що до загальної культури лишав ся по заду других і занепав, то головною причиною сего є недостака промислу. Само рільництво не в силі зробити країни культурною. Рільництво відіграло вже свою історичну ролю в культурнім розвитку народів. Головним чинником культури стають міста з своїм промислом, фабриками, парою і електрикою.

Упромисловленє Галичини є отже дуже важною справою. Але здійсненє сего залежить від того, як до справи забирати ся, як її переводити. Від хвилі, коли справу промислу взяли в свої руки політичні партії і зробили її своїм монополем, она стала затемнювати ся. Се викликало недовіре, бо політичні партії не можуть вести промислу дорогою спокійного і мирного розвитку, котра для него є конечна. Промисл в руках політичної партії служить як оруде і поле партійної боротьби і мусить через те упадати. І се є як раз немила черта теперішних промислових змагань.

В начерку комісії і в цілій справі банку промислового, який має бути великим кроком вперед в упромисловленю краю — бачимо дві сторони: економічну і політичну. Що до економічної Русини годять ся з поглядом, що справа є дуже важна. Кождий мусить признає, що вигогам розвитку промислу в Галичині треба пособляти. Розходить ся лише о те, чи відповідні ті способи, за які в тій роботі рішаючі про банк чинники беруть ся. Іде о те, чи почин до упромисловленя краю має іти з долу, чи з гори? В тій справі зазначила ся тут ріжниця поглядів. Одні хочуть починати з долу — власними силами. На те згода, бо се спосіб витворити в ши-

Дозір!!! МАТЕРАЦИ

з правдивої нової волосни під гаранцією по найнижших цінах продає ФАБРИКА постелі і біля і КОМПЛЕТНИХ СЛЮБНИХ ВИПРАВ

І. ДРЕКСЛЕР СИНІ Львів, площа Капітульна ч. 2.

роких верствах замилювані до промислу. Але іде о те, щоб не розпочинати справи штучно і горячо, бо в економії рішає виключно спокій, рівновага, послідовність, а не штучність і горячка, а слідом за ними високопарність, бо сі появи економії і промислови можуть лише пошкодити; для них треба роботи спокійної, обдуманой і органічної.

Другі хотять починати роботу з гори, не дбаючи о почин і самодіяльність мас. Се штучна робота а в економії штучні твори не тривкі. Широка робота, яку наміряють основники промислового банку, не має підстав ані просвітних, ані економічних, ані політично-адміністративних. Загалом она не на часі. В звіті комісії читаємо, що за послідних 20 літ видно поступ в промисловім розвитку краю. Се солом'яний огонь. Весь наш промисл се сіль, горівка і нафта. Ліси давно вирубані, полотняного і суконного промислу нема, заліза і вугля, сих кінцевих условин промислу нема, а при тім край обтяжений величезним недобором, отже і хвиля невідповідна. Кажуть, що наші міста входять в добу розцвітту. Се правда, що міста роблять великі вклади, але на кредит, так що їх чекає занепад, подібно як і край.

Політична сторона справи представляє ся ліпше. Співділанє з Есконтовим товариством дає поруку, що справа буде добре ведена. Входимо в контакт з західними краями. Побокюваня, що Німці схотять довести банк до упадку, щоби тут розсісти ся, є неузасаднені, бо і німецькі капітали мусіли би пропасти. Для Русинів участь Німців в банку може бути корисна навіть під народним зглядом, бо може власне здоровий німецький розум в добре зрозумілім економічним інтересі втягне і Русинів до участі. Небезпечнійшою є участь м. Любомірского.

Великі капіталісти заведуть наш промисл в обійми зах.-європейских картелів і убють дрібний промисл. Готово вийти таке, що новий банк стане головно ратувати обшарників і помагати їм здобути вплив на міста і на середні класи. Побокюють ся також, що він свої капітали буде уміщувати головно в нафтовім промислі, а зате буде убивати духа самостійности дрібного промислу.

Чи такий устрій промислового банку доведе до цілі, — сумніваємо ся, бо злегковазжено в ній Русинів, а також Жидів, над котрими годі переходити до дневного порядку. Начерк краєвого виділу є отже для нас несампатичний тому, бо організація банку має ціли великопромислові, класові, а під національним зглядом для нас небезпечні. З сих причин наш клуб буде голосувати за переходом до дневного порядку. (Оплески)

По промові п. Скварка почала ся розправа над наглим внесенєм п. Кивелюка в справі руских народних шкіл у Львові.

Внескодавець пос Кивелюк звернув увагу на те, що у Львові живе 32.000 Русинів, які привололені вдоволювати ся одною народною школою. Місто розлоге і рускі діти привололені через те ходити до польських шкіл. Особливо на городецькім передмістю сей стан дуже дає ся відчувати. Там є 668 руских хлопців, а 502 дівчат і всі они мусять ходити до тамошних польських шкіл. Львів дає на просвітні цілі майже 2 мільони річно, а з сего на рускі всего 17.380 К, або одну стодвадцятину частину, намість одной пятої.

Рада міста Львова відносить ся до руских домагань неприхильно, а доказом сего недавний факт, що рускій бурсі відмовила полученя каналового.

Тепер Русини рішали ся поставити се нагле внесене, щоби подбано про заспокоєне потреб львівских Русинів на поли шкільництва, особливо що до відповідного приміщеня школи ім. М. Шашкевича і утвореня рускої школи на городецькім передмістю, окремої для дівчат і хлопців. Бесідник просить о признає наглости, і відісланє внесеня до шкільної комісії — однак з застерегою, щоби там справи не погрєбано.

П. др. К. Левицкий попер наглість внесеня тим, що справу вже нераз підношено перед управою міста, радою шкільною місцевою і радою шкільною краєвою, але всюди безуспішно. Запапувало отже між нами огірченє і нема иншого способу, як сей, щоби сойм висказав свій погляд, чи уважає домаганя Русинів оправданними чи ні. Якби се не стало ся, то Русини

візьмуть ся иншого способу іменно дорогою законних інстанцій поглядають у Відни рішеня, що присилує Львів до сповненя оправданих домагань рус. населеня подібно, як було се з школою ім. М. Шашкевича. Однак ми воліли би, щоби справу полагодити мирно і щоби в ухвалі сойму сотворити підставу для усуненя всіх сумнівів в тім напрямі. Подібна справа недавно лучила ся на Шлезку, де чеська громада не хотіла сповнити домагань польської людности на поли шкільництва. Тоді в справу змішав ся сойм і приказав громаді оснувати школу для польско-го населеня. Бесідник надіє ся отже, що галицький сойм не стане гіршим шлезкого і не приведе рускої дїтвори до крайности — шкільного страйку. (Оплески).

Маршалок для браку комплету голосованє відкладає до слідуячого засіданя.

Засіданє о год. 2½ скінчило ся.

80. засіданє в п'ятницю 11. лютого 1910 р. почало ся о год. 10¼.

Інтерпеляції внесли: п. Макух в справі виданя суровиці підгірским громадам і протизаконного караня господарів Мих. Коваля і Ів. Берези в Куткорі за домашню науку своїх дітей; п. Левицкий в справі надужить при гром. виборах в Дорожові, пов. Самбір; п. Т. Старух в справі покривдженя одного селянина урядом податковим в Борщеві, в справі несплати запомоги рускій бурсі в Бережанах; в справі неправного численя коштів ліченя в шпиталі в Снятині; в справі невластивого поданя терна на постійну посаду в 4-класовій жіночій школі в Козовій.

Перед дневним порядком зажадав п. Старух слова в справі регуляміну,

При першій точці дневного порядку попередного засіданя перед голосованєм, зажадав бесідник сконстатованя комплету. Маршалок заявив, що комплету не було, але не поступив після регуляміну, т. є. не відročив засіданя, але перейшов до дальшої точки дневного порядку, лишаючи дві перші неполагодженями. Регулямін нашого сойму і без того обкривний, а коли ще маршалок починає пояснювати регулямін невідповідно, то ми мусимо проти сего запротестувати.

Маршалок пояснює, що § 36 регуляміну вимагає комплету при голосованю і виборах, а § 37 постановляє, що в браку комплету при голосованях або виборах засіданє має ся перервати, або замкнути. Я відročив ті точки дневного порядку і палата розпочала загальну розправу над промисловим банком, отже комплету не було треба.

Розпочала ся відтак дальша банкова розправа.

Ген. бесідник за п. Пінінський привнав, що капітали німецькі ліпші від французских, англійских і т. и. Відтак вказав на се, що солом'яного огню не мало: Галицька щадниця, кредитовий Банк і инші банкрутства вказали, кілько варта загорілість в економічних справах. Але о промисловий банк бесідник є спокійний, бо за его розвиток і хосенну діяльність ручить особа кв. А. Любомірского.

П. Сенковский простував закиди п. Замойского зроблені Акц. банкови у Львові в справі фінансованя доставки ропи.

Звітник п. Левенштайн закінчив загальну розправу.

Почало ся голосованє над внесеннями послів.

Пос. Стояловский поставив внесене на іменне голосованє. Однак попертя внесене не одержало.

Друге внесене, п. Ценьского, щоби справу банку віддати ще раз кр. виділови до поновного розсліду і предложеня її тоймови на найближшій сесії — пало.

За внесенєм п. др. К. Левицкого, щоби над справою банку і внесеннями комісії перейти до дневного порядку, голосував лише український клуб.

По сім приступила палата до подрібної розправи.

Засіданє о год. 2-ій відročено до вечера о год. 8-мій.

Просимо відховити передплату.

НОВИНИ.

— Календар. Ві второк: руско-кат.: *Strigene Господне*; римо-кат.: Фавстина. — В середу: руско-кат.: Симеона Б.; римо-кат.: Анни. — В четвер: руско-кат.: Ізидора преп.; римо-кат.: Алелксія.

— Пробудженє руского життя в Замарстинові. Недавно ми писали про отворенє читальні „Просвіти“ в Замарстинові під Львовом. Між гуртком Русинів, які взяли ся до сего діла, було велике одушевленє. Відразу вписало ся до читальні 75 членів, а нині по 3 тижнях читальня числить вже 105 членів і купила за 12 (дванадцять) тисяч корон дім при головнім гостинци. Задаток вже зложено. Прямо не хоче ся вірити, в таку славу і світлу діяльність замарстинівских Русинів. А небагато їх, бо як виказує пематизм львівської аепархії, всего около 300 душ. Дуже багато заслужила ся до народного освідомленя тамошних Русинів, з яких деякі навіть забули вже говорити по руски, замарстинівська рада громадска — польска, ухваливши недавню заборону говорити дітям в школі по руски. Се обурило до живого всіх замарстинівских Русинів і спонукало їх обчислити свої сили і зорганізувати ся. Вислов сему обуреню дало віче, яке відбуло ся вчера по полудні в читальні „Просвіти“ на Замарстинові. По рефератах п. Цегельского і д-ра Дм. Левицкого ухвалено найострійший протест проти згорілости громадської ради. Додамо ще, що в новоотвореній читальні, яка містить ся в хаті п. Дуля, збирають ся члени що вечера на читанє часописий, а в неділю і свята то годі всіх помістити. Тому саме куплено дім для читальні. В тім домі буде крім читальні захоронка для дітей і каса Райфайзена, яку мають в найближшій часі заложити. В просвітній народній праці на Замарстинові беруть найживійшу участь пп. Рубель, голова читальні, Полянський, Дуль і инш. Честь їм за се, а за службу їх справедливо оцінить і з вдячністю прийме вся замарстинівска Русь-Україна.

— В честь Т. Шевченка. По всій Україні, так як і у нас в Галичині, ладять наші народні товариства обходи в 49-і роковини смерти нашого Кобзаря Тараса Шевченка. Катеринославска „Просвіта“ впорядкає вечір присвячений Шевченкови в сам день смерті поета, се є в п'ятницю дня 26. ст. ст. лютого (11. н. ст. марця). По многих, але не у всіх, наших селах пригтовляють ся також вечерки в честь нашого Тараса. Годило би ся, що щоби кожда читальня, кождий „Сокіл“ на селі спомянув того дня (11. марця) Батька Тараса таким обходом, на який на селі можна спромогти ся: Відчит, декламації, спів і т. ин. Наше „Сокільство“ — як зачуваємо — зложить сего року більшу складку на будову памятника Т. Шевченка в Київі. Очевидно, що така організація як „Сокіл“, яка числить сім тисяч товариств а поверх 30 тисяч членів, може і повинна дати з десять тисяч корон що найменше.

— Портрет Т. Шевченка. Якийсь добродій Прокофєв, що проживає в Ялті, звернув ся в предложю до київского городского голови І. Н. Дякова купити у нього для музею імени Т. Шевченка автопортрет поета. Пропозицію д. Прокофєва передано секретарю зєднаного комітету по будівлі памятника Т. Шевченка гласному І. Щітковскому. („Рада“).

— Сокільський театр львівський протягом двох останних днів грав три рази „Безталанну“ драму в 5 діях Карпенка-Карого. В суботу по полудни відограв драму в салі в Перемишлї Р. Інституту для дівчат для інституток, а вечером в салі „Народного Дому“ для ширшої публики. Мимо рівночасно відбуваючих ся вечерниць з танцями в „Рускій Бесіді“ і в читальні „Просвіти“ на представленю було битком видців. Вчерашної неділі театр по повороті з Перемишля відограв „Безталанну“ в салі „Сокола“ також при заповненій салі, хоч сю штуку грано перед двома тижнями.

— Вибір П. віцепрезидента в Чернівцях на опороженє місце по пок. Румунї Бальмошу мав відбути ся дня 8. с. м. На основі умови між національними сторонництвами міської ради при виборі Бальмоша мав бути его наслідником Русин. Однак по останних виступах бук. Русинів проти жидівської лихви, Жиди і Німці зірвали умову. На засіданю дня 8. с. м. на внесевє радн. Ясеницкого вибір відложено на день 11. с. м. Того засіданя предсідник німецького клубу зложив заяву, що німецькі радні мають вільну руку при голосованю. Супроти тої заяви радн. др. Галіш заявив, що Русини дофаять кандидатуру др. Кліма на місце П. віцепрезидента. Потім Жиди, Поляки і Русини пішли на нараду, а коли знова отворено засіданє, радний Жолондек зажадав від бурмістра стверженя, що платля 3.000 К річно дня П. віцепрезидента ухвалена була лише для особи Бальмоша, а впрочім той уряд є безплат-

ний, о скільки П. віцепрезидент постійно не урядус. Бурмістр бар. Фірт зазначив, що від ухвали ради залежить, чи П. віцепрезидент буде постійно урядувати зі сталою платнею. З черги зложив заяву один з радних Жидів, що жидівські радні на основі клубової ухвали мають також вільну руку при голосуванні. Приступлено отже до голосування в присутності 38 радних 18 Жидів, 13 Німців, 4 Поляків, 3 Румунів і 3 Русинів) і вибрано 24 голосами П. віцебурмістром університетського вольного Румуна, Войтка. На Русина д-ра Клима упало 7 голосів, а 7 карток було чистих. По оголошенню вислідів ради Русини вийшли із салі. — Ся подія демонстраційного вибору Румуна була местию зі сторони Жидів за виступ Русинів проти жидівських лихварських п'явок. Черновецькі дневники жидівські самі се признають. „Сим разом — пише Czern. Allg. Ztg — програли Русини, в сто інших випадках програють Румуни, если не будуть зв'язати на міській елемент“.

— Поміч „Просьвіти“ для хліборобів. Відповідно до ухвали І. Просьвітно-економічного конгресу у Львові приступило Тов. „Просьвіта“ до безкорисного посередництва машин і знарядів рілничих, штучних навозів та інших господарських артикулів для членів Товариства. Відділ сей організовано в червці 1909 р. В часі від липця до кінця грудня 1909 р. продано за посередництвом „Просьвіти“ для членів „Просьвіти“ 18 вагонів штучних навозів та кількадесят рілничих машин і знарядів (крати, молотільні, жнивварки, плуги, борони, січкарні, млиники і плянети), разом на суму 22.000 К. Всі опусту, виведені у фірм і фабрик Тов-о відступало замовляючим. В сей спосіб замовляючі через „Просьвіту“ зискали на опустах около 3.100 К. Зарібків Тов-о на тім посередництві не мало, противно докладаю ще на кошти канцелярійні, переписку і т. ин. — Вже тепер повинні селяни подумати про замовлення штучних навозів на весну, як суперфосфатів, соли потасової, салітри чилійської, навозів під бураки, бараболі і ин. З замовленнями не можна чекати на послідну хвилю, але треба вже тепер замовляти. Хто замовляє в послідній хвилі, може наразити ся на то, що не дістане навозу в пору. Найліпше, щоби в читальнях „Просьвіти“ зборили селяни замовлення спільно на цілі вагові, бо тоді винесе найдешевше. Через „Просьвіту“ можна замовляти щепи дерев і корчі овочевих а також концентровані папі як макухи, отруби, ометіцю і ин. та всякі машини і знаряди рілничі. („Письмо з Просьвіти“).

— Підмоги для родин резервістів. Вістник державних законів огошує виконний закон про підмоги для удержання родин покликаних до військових або службових вправ або до військового вишколу. Закон сей, ухвалений в лютім 1908. р. парламентом, признав тим родинам право додатку до удержання почавши від 1. січня 1908. З огляду на короткй час оголошено тоді виконні вказівки в многих розпорядженнях. Новий закон обіймає змість тих розпоряджень і рівночасно углядинос досвіді набуті в часі введєня в житє закона. Пояснюючи її, кермова но ся наміром піднесеня всіх її добродійних інтенцій. І так між иншими виконний закон шо до залізничних функцінарів постановляє, шо родини функцінарів покликаних до вправ, котрих службова стация находить ся поза краєм, а мешкаючі з ними будуть на рівні трактовані з родинами замешкалими в краю. Визначєні для родин грошеві квоти не будуть тепер складані готівкою на почті. Почтова управа буде кредитовати ті квоти міністерству краєвої оборони, а потім будуть они відослані родинам покликаних до вправ звичайним почтовим переказом. Через те уникне ся відсиланя до політичних властей переказів для потвердженя про покликанє а тим самим виплати підмог відбувати муть ся далеко скорше.

— Дрібні вісти. Винчанє п. Сильвестра Калиновича, укінч. богослова, з п-ною Анїзєю Наталією Білевичівною, відбуло ся дня 1. с. м. в церкві в Побужанах. — Добра Онут і Самушин в заставнецькім повіті на Буковині купив др. Стан. Квятковський за 920 тисяч корон від спадкової маси по Авраамі Круг. — За вискакуванє з електричного трамваю підчас їзди арештовано вчера у Львові якогось робітника. — В Кракові арештовано лікаря-гінеколяга д-ра П. Л. за зігнанє плоду.

Наука, штука і література.

— Українська Хата, щомісячний літературний науковий журнал, який виходить другий рік в Києві (Бульварно-Кудрявська 16), містить в 1. ч. з 1910. р. отєї статі: В. Винниченко: Таємна пригода. Н. Романович: Мій осінній спочинок. М. Евшан: Проблеми творчости. Ю. Тиховський: Великоруска мова в творах Т. Шевченка. А. Товкачевський: Буржуазія і націоналізм. М. Сріблянський: На великім шляху (огляд укр. письменства за р. 1909). К. Б.: З українсько-росий-

ского житя. Е. Ст-ский: З україн. житя в Галичині в 1909 р. О. Кузьмівський: Політика минулого року. Поезії: В. Алешка, Х. Алчевської, Ю. Будака, М. Воронсо, О. Журливої, О. Олєся, Г. Чупринки. Вквінці поміщені отєї відділи: Бібліографія, українство в чужій пресі, літературна хроніка і т. п. Між статями розміщено 4 малюнки арт.-мал. С. Васильківського, з яких один представляє церкву Животворящего Хреста в Дрогобичі.

— Київське видавництво „Вік“ напечатало книжку Сергія Єфремова „Муза гніву та зневіря“ яко 9. ч. серії „Наші справи“.

Телеграми

з дня 14. лютого.

Прага. Краєвий банк чеський повідомив краєвий відділ, шо з причини неухваленя краєвого бюджету, не може дальше уділювати ему задатків.

Відень. Президент міністрів Бінерт запросив на четвер 5 членів Слав. Єдноти на конференцію. Запрошені п. Крамарж, Уджаль, Грубан, Сустершіч і Пльой.

Оголошенє.

Дня 23. лютого 1910 відбудуть ся в салі „Руского Нар. Дому“ в Калуші ХІ. звичайні річні загальні збори Товариства взаємного кредиту „Хлопський Союз“ з Калуші стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою, о год. 2-ій з полудня з слідуючим порядком дневним:

- 1) Отворенє.
- 2) Відчитанє протоколу з послідних заг. зборів.
- 3) Відчитанє звіту з відбутої ревізії Тов-а в р. 1909.
- 4) Звіт з чинностей і рахунків за рік 1909.
- 5) Звіт комісії ревізійної з внесенєм на уділенє абсолюторії.
- 6) Вибір двох членів Совіта і одного заступника.
- 7) Вибір трох членів дирекції і трох заступників.
- 8) Вибір комісії ревізійної на рік 1910.
- 9) Розділ чистого зиску.
- 10) Внесеня членів.

Яко легітимация до участя в загальних зборах для кожного члена єсть книжочка уділова Тов-а, котру належить з собою мати. О численну участь просимо.

о. сов. Петрушевич Волод. др. Кос Андрій
председатель. секретар.

Colosseum

в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. лютого 1909.

Найгарнійша сензация.

ФОКИ і ЛЬВИ МОРСКИ капітана Вебба. Верх тресури. — REMATE і БІЛІЙ зачарований готель. — OCCY LANORES квартет париских апапів. — 6 УЛЯНОВ співи і танці російскі. — БУРМІСТР в КЛОПОТІ фарса. — ВИТОГРАФ 10 величавих новостей, і т. д. і т. д.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Шо пятниці High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в кснторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5

ПЕТРО ІВАН СЕНЮТА

артист-маляр,

одинокий руский концес. декоратор церков. і нач. директор Тов-а для розв. рускої штуки у Львові, приймає всякі замовлення входячі в обсяг прикрашуваня церков.

Львів, ул. Льва Саніги 85. І. п.

112(15—20)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-рускої фабрики Евгєна Білїнського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по св'ячениках.

Держім ся покликку:

Свій до свого!

Телефон 788. — Конто щадницї почтової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпечєня будинків, збіжа і знарядів господарських, від шкід. огневих під корисними услівямп.

числить умірковані премії за обезпечєня,

ліквідує шкоди безпроволочно по пожарі,

уділяє обезпечєним членам з річної надвижки зворотп.

За рік 1909 припадає на користь членів зворот 10%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса Ощадности, Руска Щадниця і инші каси ощадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на житє в Товаристві взаїмних обезпечєнь в Кракові. Інформації до обезпечєнь уділяють агєнції „Дністра“.

Зголшеня письменних господарів о агєнцію приймають ся тільки з таких громад, де єще не робить инший агєнт „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12 1909 виносять: Фонд резервовий і резерва премій К 2,146.977.—; инші фонди К 594.647.—; разом К 2,781.624.—

Канцелярії Товариства отворєні для сторін від год. 8—2.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. січня 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнова	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Черновець	—	—	—	6:40	12:20
Станиславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия і Тухалї	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Сокаля	7:10	12:40	4:50	—	—
Яворова	8:05	—	5:00	9:00	—
Брухович (що дня)	—	—	5:11	—	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	9:58
Винник	—	—	—	—	12:10
На Підзамчє з:					
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	11:55
Винник	7:26	—	—	6:29	—
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10:36	—	9:27	11:38
Винник	—	7:08	—	6:11	—
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	3:15	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:—	2:16	8:00	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:38
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станиславова	—	—	2:50	—	—
Коломиї	—	—	—	6:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Самбора	6:00	9:05	3:40	—	10:45
Сокаля	6:14	11:05	—	7:10	—
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Брухович (будні дни)	—	—	3:20	—	—
Брухович (нед. і св.)	—	—	2:01	—	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
Винник	5:52	—	—	—	—
З Підзамча до:					
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	—
Винник	5:35	—	1:30	—	—
З Личакова до:					
Підгаєць	6:32	—	—	6:50	—
Винник	5:53	—	1:49	—	—

ЗАМІТКА: Послїдні поїзди печатані товєтим друком. — *) Лише в неділі.